СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 23. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 30-го січня 1942. | No. 23. Jersey City, N. J., Friday, January 30, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАКІНЧЕННЯ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В РІО ДЕ ЖАНЕЙРО

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Пан-американська конференція міністрів заграничних справ формально закінчила свої наради підписанням спільного документу в справі зірвання дипломатичних, фінансових і торговельних зносин з Державами Осі. Конференція рівнож винесла спеціяльні резолюції в справі економічної співпраці американських держав для оборони західної півкулі. Рівночасно з її закінченням президент Бразилії, Гетуліо Варгас, вручив пашпорти німецькому, італійському й японському амбасадорам та завізвав їх опустити Бразилію. Це означає зірвання дипломатичних зносин з Державами Осі. Досі шість полуднево-американських держав зірвали з тоталітарними державами. Перед початком пан-американської конференції лиш Злучені Держави, краї Центральної Америки та три країни Карібійської полоси зірвали були звязки з Державами Осі. Тепер тільки Аргентина й Чіле ще вдержують зносини, але й ці держави підписали спільний пакт та згодилися піти слідами прочих американських країн.

ЗАТОПЛЕННЯ КАНАДІЙСЬКОГО ПАСАЖИРСЬКОГО КОРАБЛЯ

САН ХУАН (Порто Ріко). — Ворожа субмарина затопила при берегах Америки великий канадійський пасажирський корабель „Лейді Гавкінс", при чому згинуло правдоподібно 250 осіб, в тому 17 американців. Згідно з оповіданням врятованих 71 осіб, що прибули до порту, корабель затоплено без перестороги ще 19. січня. Пять днів вони блукали в рятунковій лодці аж доки не були врятовані другим кораблем. Рівночасно з оголошенням про затоплення „Лейді Гавкінс", ворожі субмарини затопили британський корабель-цистерну при берегах Канади.

ФЛЬОТА РОБИТЬ СВОЮ РОБОТУ НА СХОДІ — КАЖЕ НАКС

ШІКАГО (Ілл.). — Полк. Ф. Накс, секретар маринарки, стверджуючи, що Держави Осі — це „один неподільний і тотальний ворог", заявив, що завданням американської фльоти є боротися на всіх морях та на всіх фронтах та що Америка не дасться зловити на вудку Гітлера, висилаючи свої сили лиш на один фронт. Америка мусить воювати на сході, заході, на півночі та в тропікальній полосі. Крім того Америка мусить доставляти всяку допомогу Англії, Росії, Нідерляндській Індії та Китаєви, говорив Накс. Він твердив, що японці понесли великі втрати, а американська фльота постійно зростає, що є запорукою, що вона вповні виконає своє завдання.

РУЗВЕЛТ ВІДБУВ КОНФЕРЕНЦІЮ З АМЕРИКАНСЬКИМИ Й БРИТІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКОВИМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув дво-годинну конференцію з американськими та британськими військовими, в якій взяли участь ген. Н. Дж. Маршал, шеф штабу, ген. Арнолд, шеф летунства, адм. Старк, шеф морських операцій, та адм. Кінг, начальний командант американської фльоти. З англійців в конференції взяли участь: ген. Дж. Дил, ген. Вимис, марш. Гарис та адм. Литл. Ця спільна американсько-британська комісія веде спільні праці від часу, коли до Америки прибув був Винстон Чорчил.

НІМЕЦЬКІ АГЕНТИ ПРОДАВАЛИ НАГРАБОВАНЕ ЗОЛОТО В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — Американські власти впали на слід німецьких агентів, яке продавали в Америці зрабоване в Голяндії та Бельгії золото та робили на ньому величезні маєтки. В цю справу замішана „Пайонір Імпорт Корпорейшен" та чотирох німців, між ними Вернер фон Клем, який є кревняком жінки німецького міністра заграничних справ, фон Рібентропа. Фон Клем, це бувший німецький старшина з першої війни, який має широкі звязки між німецькою берлінською аристократією. Тепер живе він в Лонг Айленд та від десяток літ є американським горожанином. Американські власти закидують йому, що його брати в Німеччині брали зрабоване в Голяндії та Бельгії срібло й золото та пересилали до нього в Америку для перепродажі. Фон Клема арештували федеральні агенти.

Д-Р БАТЛЕР ПРО РОЛЮ АМЕРИКИ ПО ВІЙНІ

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Морей Батлер, президент Колюмбійського Університету, заявив, що є безглуздним думати, що Америка може бути ізоляційною по закінченні цьої війни. Від ранньої історії англо-саксонські народи мали великі інтереси та впливи в цілому світі, отже й тепер, коли наступить мир, вони знову мусять стати при кермі світової політики.

СУДЯТЬ ЯПОНСЬКИХ АГЕНТІВ

ВАШИНГТОН. — Перед федеральним судом відбувається розправа проти трьох американських горожан та трьох японців, яким закинув акт обвинувачення провадження японської пропаганди в Америці. Згадані американці писали брошури в користь Японії, а на видавання тих пропагандивних брошур брали гроші від японського уряду. Один з американців, Ралф Тавсенд, був в американській дипльоматичній службі в Китаю, а два інші Фредерік Винсент Вилйямс і Дейвід Варен Райдер є журналістами й видавцями.

В середу, 28. січня 1942. р., коло 6:40 год. рано, помер у власнім мешканні, 609 Вест 114. вул. у Ню Йорку, відомий український журналіст і громадський діяч, довголітній редактор і співробітник „Свободи", член У. Н. Союзу і інших організацій в Америці й в старому краю,

ОСИП СТЕТКЕВИЧ

Покійний був родом зо села Плотича Велика, повіт Бережани, Західня Україна, де родився 12. січня 1876. року. Мав при смерти 66 літ.

По скінченні вчительського семинаря став учителювати, але через переслідування владою був заставлений покинути край і еміґрувати до Америки, де став учителювати в Шамокін, Па. Він брав активну участь у громадському житті, займаючися передовсім освітною працею. Завдяки йому повстала в Америці перша українська музична банда. Дописував правильно до „Свободи", і скоро став її постійним співробітником. У 1910. році був вибраний конвенцією У. Н. Союзу редактором „Свободи". Від того часу він з малою перервою працював при „Свободі" майже до самої смерти, спершу як редактор, опісля як співробітник і коректор.

Він далі займався живо педагоґічними справами й учителював вечерами. З окрема вів курси української мови в Колюмбійському університеті в Ню Йорку.

До У. Н. Союзу приступив у 1904. році, зараз по своїм приїзді до Америки, й за весь час був його горячим прихильником і оборонцем. Перед смертю належав до Товариства „Свобода", від. 25. У. Н. С., і був його довголітнім секретарем.

Оставив вдовою жену Броніславу; сиротами: дочку Віру, відому пяністку; дочку Надію, „норску", замужну за д-ром С. Стонером в Алтуні, Па.; сина Осипа Данила, хемічного інжиніра в Болтимор; сина Романа, хемічного інжиніра в Акрон, Огайо; та троє внуків.

Похорон відбудеться в пятницю, 30. січня, рано. За останнім бажанням Покійного похорон має бути наскрізь родинний і без квітів. Та відведуть Його на місце вічного спочинку щирий жаль і глибоке відчування в першу чергу тих, що з Ним працювали, а далі всего громадянства, котрому Він так вірно служив.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМЯТЬ!

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ ЗАТОПИЛИ ЯПОНСЬКИЙ ПЕРЕВОЗОВИЙ КОРАБЕЛЬ

БАТАВІЯ (Нідерляндська Східна Індія). — Американські летуни, що беруть дуже активну участь в обороні Нідерляндської Індії, затопили великий японський перевозовий (з військом) корабель та ушкодили один кружляк. Команда Обєднаних Держав подає, що в нападі на японські кораблі взяли участь американські „літаючі фортеці", цебто великі, чотиро-моторові літаки. В Нідерляндській Східній Індії панує велике захоплення з тих побід як теж і з того, що Америка висилає значні допомоги в літаках та кораблях проти японців.

НА МАЛЯЙСЬКІМ ФРОНТІ БРИТІЙЦІ ЗНОВ ВІДСТУПИЛИ

СІНҐАПУР. — На Малайськім фронті британські лінії під напором японців знов подалися взад. Британці евакуують цивільне населення з північної частини малого острова, на якім знаходиться місто і морська база Сінгапур. В опущених околицях вони уставлять війська для оборони бази.

ЗДЕРЖАННЯ НІМЕЦЬКОГО НАСТУПУ В ЛІБІЇ

КАЇРО. — Британські звідомлення з Лібії говорять, що британська військa здержали дальшу офензиву німців і навіть тепер поважно загрозили німецькій армії, що загналась глибоко на заді британських військ, в околиці Мзус і Солюх. Британський штаб переконався, що та офензива не опирається на достаточній скількости посилок з Европи й через те вона вже починає вичерпуватись. Британці далі стережуть Середземного моря.

ПРИВІТАННЯ ДЛЯ „ЕНКІВ". — Багато ірляндських жінок і дітей тягнулося за відділами американських вояків, що висіли в Північній Ірляндії. (Світлина переслана радіом з Лондону).

КРИТИКУЮТЬ УРЯД, АЛЕ ОБОРОНЯЮТЬ ЧОРЧИЛА

ЛОНДОН. — Дебата в англійськім парляменті над провадженням війни прибрала досить гострі форми. Бесідники критикують уряд за невдачі на Далекім Сході. На 24 бесідників лише чотирьох обороняло уряд в цілости. Інші уряд гостро критикували. Зате зпоміж критиків уряду мало хто звертав свої критичні завваги проти особи премієра Чорчила. Його всі охороняють і всі заявляють, що при голосуванні дадуть йому вотум довіря. Вслід за тим це вже майже певне, що те вотум довіря Чорчил дістане, хоч інші міністри вийдуть з цеї дебати досить „подряпані". Посол Шенвел домагається, щоб вотум довіря розділити на дві частини: для премієра окремо і для решти міністрів окремо. Премієр дістав би від усіх вотум довіря, говорив Шенвел. Зате інші міністри дістали догану, за яку певно голосувалиб би сам премієр, говорив він.

Найгостріща критика уряду відбувалась в палаті лордів. Замітне це, що там критика випливала від одного таки міністра, а саме, міністра фльоти лорда Четфілда. Він казав, що висилка двох найтяжчих британських кораблів „Принс оф Вейлс" д „Реполс", затоплених опісля японцями, без належної охорони менших кораблів та літаків, було помилкою не адміралів, які знали добре, що цього не можна робити, тільки помилкою політичних провідників, в тім самого Чорчила, який був водночас премієром і міністром оборони. Головну оборонну промову Чорчил ще виголосить. Підчас дебати Чорчил сказав замітні слова про Рудольфа Геса, відомого націстичного провідника, що на весні минулого року прилетів був до Англії. За словами чорчила Гес прилетів до Англії в тім переконанні, що як тільки він скому[illegible]ся з англійськими „апізерами" ті повалять уряд Чорчила і заключать з Німеччиною мир.

В НІМЕЧЧИНІ БРАК РОБУЧИХ РУК.

СТОКГОЛЬМ. — Шведські ґазети приносять з Німеччини, що німецькі компетентні кола заявили, що пекучий брак робучих рук в Німеччині далі існує, хоч промисл значно обмежив продукцію ріжних щоденних артикулів. Щоб зарадити лихови німецькі власти плянують на широку скалю вербувати робітників інших европейських народів. Німецькі власти говорять, що Німеччина достарчає вояків, що боряться за Европу. Решта Европи мусить достарчити робітників, які засобляли б тих німецьких вояків. В балтійських краях німці вже організують добровольчі робітничі відділи. Німецькі власти також увільняють совєтських полонених вояків українського походження, та з України вербують цивільних робітників й вивозять їх до Німеччини.

В ЕВРОПІ БРАК ПОЖИВИ.

ЛОНДОН. — Британське міністерство економічної війни повідомило, що в усіх европейських краях дається відчувати гострий брак всіляких продуктів, зокрема харчів. Всі краї відчувають гострі браки і то навіть тих продуктів, які вони колись у великій скількости виробляли та експортували. В Франції нині брак вина й вино видають на картки, бо німці забирають французьке вино та роблять з нього газоліну. В Чехах брак обуви. В Румунії брак газоліни і хліба; вона має два безхлібні дні в тижни. В Італії брак Ідомої оливи та макароні. В Норвегії брак риби, в Данії і Голяндії брак масла.

ГОЛОДОВІ ВИБУХИ В ФРАНЦІЇ.

ВІШІ. — Французькі власти поспішно вислали збільшені запаси харчів до повітів Ероль і Гард, в полудневій частині Франції, в яких вибухли голодові заворушення. Французькі жінки, озлоблені малими давками всіляких продуктів обезвладнили урядові чинники й по вулицях влаштували демонстрації. Опісля до них прилучились докові робітники.

ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИКУ АМЕРИКАНСЬКУ АРМІЮ.

ЛОНДОН. — В прилюдній промові американський амбасадор Вайнент заявив, що американська нація не є така мягка, як це чужі народи звикли її судити по американських фільмах. Американці це тверда раса, готова боротись за свої ідеали. Америка в тій війні поставить сім міліонів вояків, які будуть боротись до переможного кінця.

ГЕРОЙСТВО АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

РАНҐУН. — Американські летуни, що добровільно служать при китайській армії, завдали японським літакам тяжкі втрати. Японські літаки в числі 37 пробували налетіти на околиці Рангуну. Їх по дорозі зустріли американські летуни. І хоч американців було три рази менше вони зістрілили сім японських літаків, а 14 інших ушкодили. Американці мали першої якости літаки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Thereе months	$2.50

'Фантерист Генке Проти Фірера Гітлера

Це була справді замітна подія, що першим американським вояком, котрий вступив на землю Ірляндії, був простий вояк Генке.

Річ у тому, що Генке це американець німецького роду. Він не лише має в жилах німецьку кров, але й цього не стидається. Він навіть гордий на це: видно вважає, що й з німецькою кровю людина може бути таким самим добрим американським патріотом, як людина з якоюнебудь іншою кровю. І цього йому певно ніхто не заперечить, бо 'фантерист Генке висів в Ірляндії, щоб воювати проти Німеччини, Італії, чи когонебудь іншого, проти кого йому скаже воювати американський уряд. І американського патріотизму йому ніхто не заперечить, бо 'фантерист Генке, як буде треба, то засвідчить свій патріотизм, проливаючи свою німецьку кров.

І не лише ніхто не піддасть у сумнів американського патріотизму 'фантериста Генке з його німецькою кровю, котрою він гордиться, але що більше, кожний справжній американець приплесне його словам, коли він підчеркує рівночасно своє німецьке походження й свій американський патріотизм. Цим підчеркненням він засвідчує свій спротив націстичному розумінні націоналізму. Звязуючи своє німецьке походження з американським патріотизмом 'фантерист Генке відкидає націстичну расову теорію, за якою з одного боку німецьким патріотом може бути лише людина німецької крови, а з другого кожна людина німецької раси, деб вона не була, є обовязана бути німецьким патріотом. Проти націвського розуміння патріотизму 'фантерист Генке підносить американське розуміння патріотизму як добровільне приняття на себе громадянських обовязків супроти краю з боку пришельців найріжніших рас та їх в Америці роджених потомків.

Факт, що власне американець німецького роду був першим американським вояком, що вступив на европейську землю для воювання проти расівського націоналізму Гітлера, був щасливою подією з того власне боку, що ця подія в драматичний спосіб подасть до відома німецьким масам, що американські німці зовсім не приймають Гітлерівського расового націоналізму, що вони не вважаються звязані інтересами з Німеччиною, але з Америкою, не з націзмом, а з демократією. Свідомість цього певно буде мати отверезяючий вплив на ті частини німецької маси, що не дивлячися на націстичний дурман, ще не потратили зовсім здібности побачити факт, коли він буде поданий їм у різкий спосіб. Власне цеї різкости не можна відмовити такій події, коли на чолі американських вояків, що йдуть воювати проти горд Гітлера, ступав 'фантирист Генке, американець, що походить з німців.

КАНАДА — ДРУГИЙ ОСЕРЕДОК БРИТІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Думки тих, що заповідали, що Канада стане колись серцем Британської Імперії, не є тепер такими фантастичними, як були ними тоді, коли таке заповідано. Бо так є, що теперішна війна таки вже зробила Канаду другим, і то безпечнішим, центром Британської Імперії. Такої думки є Джан МекКормик, журналіст і політик.

Воєнна трагедія поширила децентралізацію Британської Імперії, що зачалась від того часу, як її кольонії стали домініями. Тепер така децентралізація є прямо конечною вимогою. У такій децентралізації Канада мусить стати осередком монархії з огляду на своє географічне положення, бо Канада з одної сторони притикає до Атлянтійського, а з другого боку до Тихого океану. Тим самим є льоґічнішим висилковим осередком для товарів ніж Злучене Королівство. Канада має два трансконтинентальні залізничі системи, а водна дорога рікою св. Лаврентія, по докладнішим її розвитку, дозволить вантажним пароходам дістатися до середини Великих Озер, себто на яких 1000 миль у внутрі континенту. Трансконтинентальні фрахтові канадійські оплати є в такий спосіб уложені, що можуть конкурувати з оплатами кораблів в Панамськім каналі, бо в дійсности вони є перевозними водними оплатами.

У мирових часах найліпшими покупцями Британії були 20 держав, а іменно: Злучені Держави, Канада, Австралія, Індії, Арґентина, Нова Зеляндія, Німеччина, Південна Африка, Франція, Данія, Голяндія, Ірляндія, Росія, Швеція, Бельґія, Маляя, Польща, Єгипет, Ніґерія та Китай. З цілої торговлі, яку Британія веде з ними, на Злучені Держави, Канаду й Арґентину припадає 20 відсотків, а 50 відсотків припадає на краї, які можуть бути добре або ліпше обслужені з канадійських портів навіть у часі мира. У воєннім часі вони можуть бути безпечно ліпше обслужені. З Венкуверу до Бризбейн є всього 6,780 миль у порівнанню з 11,700 милями з Лондону до Бризбейн. Анґлія має лиш вугілля та залізо і небагато глинки. Знову Канада має переважну частину найголовніших мінералів, з виїмком дешевого вугілля. Вона має найдешевшу водну силу, яка може заступити вугіль. Канада є найближчими дверми до головного світового постачання бавовни і вона є далеко ближче до австралійської вовни. Вона має теж подостатком поживи і місце для заощадження її для цілого анґлійського населення. Живемо в століттю електрики й аліяжів, плястики й волокон, людьми вироблених. Промислову величність Анґлії побудовано на вугіллі та залізі, але ця підвалина тепер захитана. Робітники, які виробляють анґлійські гарні вовняні матерії, можуть їх також виробляти в Канаді. Вогкий клімат, який є помічний для виробу анґлійських бавовняних матерій, можна наслідувати в Канаді при помочі відповідноло ділання на повітря. Якщо робітників і машинерію перенесеться масово до Канади, то для них найдеться тут дешевшу водну силу і сирівці, а поживи будуть мати подостатком не тільки в часі мира, але й в часі війни.

Стратеґічно, перенесення осередку тяжкости Імперії до Канади, зробить Атлянтик новим Британським Каналом. У Британії індустрія є більше наражена на атаки з повітря, як деінде на світі

У Канаді не можна її бомбардувати. Анґлія як головний осідок Імперії представляє кошик, в якім є забагато яєць. Анґлія є замала, за густо заселена і лежить за близько могучих неприятелів. Тому є доступна для атаків. Її летунські фабрики є тяжко боронити проти безнастанного бомбардування. Її доки, тяжко вкрити і тому вони наражені на велике ризико.

Щодо Канади, то вона є обширна, широка та боронена двома океанами. Її морське побережжя є величезне. Боронять її лід і сніг, як теж її природня будова. Важнішою охороною від тих природніх оборон є паперова оборона, цеб-Доктрина Монрова. У Канаді, зприводу Доктрини Монрова, Британська Імперія має базу, яка вільна є від нападу поважнішого ворога, бо в обороні цеї доктрини стануть Злучені Держави.

А як мається справа з Великою Британією? Говорять, що „Британія завжди буде існувати". Це правда. Одначе вона стається, щораз невигіднішим місцем для 45 міліонів людей, що її замешкують. Безнастанна переміна місця її сили, з моря в повітря, кажуть в Анґлії може відгравати лиш ролю більшого Ґібральтару. Як воєнна історія Европи буде продовжатись, то анґлійський нарід мусить хіба жити закопаний в землю. У такім випадку 45-міліоновий нарід не може уважати за варте безнастанно провадити таке життя. Одначе в виді поширення анґльо-саксонства, або навіть Британської Імперії, опертої за морем на союзі зо Злученими Державами, Анґлія зможе наново і надовго продовжити своє життя.

Такий розвиток подій поставить Британію на становище культурного та стратеґічного осередка, замісць індустріяльного і торговельного, який вона мала досі. Її населення буде вистарчаюче, щоб служити як ґарнізон, але не таке велике, щоб непридбати для себе подостатком поживи на час мира і війни. До масової міґрації анґлійців до Канади 4 року тому заохочував Осберт Ситвел і попирав свою заохоту пригадкою того історичного факту, коли то імператор Константин врятував римську цивілізацію від знищення варварами - ворогами на дальших 1000 років перенесенням столиці до Візантії.

Душевні Покруччі

Одна українсько-канадійська ґазета зробила на адресу нашої ґазети заввагу, що, мовляв, вона супроти Америки „ультральояльна". Виглядає, що редактор згаданої ґазети зробив цю заввагу в добрій вірі, бо він сам на сто відсотків льояльний супроти Канади. І тому, як припускаємо, радіє, коли бачить цілковиту льояльність серед українських американців до їхньої батьківщини, звязаної нині тісним союзом з Канадою в боротьбі з небезпечним противником.

Війна, як знаємо, вимагає від громадян цілковитої льояльности. Навіть найбільша льояльність не може бути підчас війни „ультра-льояльністю", себто якоюсь надзвичайною, надприродною льояльністю, що пересадно перевищує всі інші льояльности. Чомуж згаданий редактор ужив того слова? Чи воно, можливо, було сказане ось так собі, без глибшої застанови?

З цього роду заввагами можна в нас зустрітись частіше. За поясненням цього явища треба дошукуватись глибоко в душі наших галицьких інтеліґентів і в тих розшуках нераз треба примінювати Фройдівські засади психоаналізи. Ці завваги випливають з комплексу нижчости, на яку терплять часто наші інтеліґенти, що виростали під важким гнетом чужого панування й замолоду зазнали нераз сміху й наруги від своїх гнобителів.

Гнобителі дуже часто квестіонували моральні мотиви наших ділань і закидали нам безхарактерність, плазунство, льокайство. Де далі й ми самі почали з морального боку квестіонувати наші ділання і зачали тягнути цілковито в противний бік від плазунства та льокайства.

Але точно означити „плазунство" і „льокайство" це не така легка річ. Нераз вірність якійсь ідеї, чи провідникови, і всеціла льояльність супроти нього, може декому видатись „льокайством". „Плазунством" серед даних обставин можна назвати і той сліпий послух японських вояків, які з фанатизмом виконують волю своїх провідників, хоч той послух серед японців є частиною їх релігійної етики „бушідо".

В утечі перед тавром „підлизнів" і „льокаїв" багато з наших галицьких інтеліґентів витворили свої власні поняття „характерности" і „мужности". Ті поняття велять їм поступати в усіх справах, що торкають льояльности, умірковано Себто — не захоплюйся нічим занадто: йди середньою дорогою, не дайся потягнути ні в один бік, ні в другий, уникай ультра-льояльности, а великої помилки ніколи не зробиш; а понадусе „достойно" вийдеш з кожної ситуації і не дослужишся тавра „підлизня".

Можливо, що в деяких випадках таке поступовання дуже добре. Там, де людина стоїть цілковито на власних ногах й може обходитись без чужої помочи, таке відношення правильне. Але там, де людина звязана з якоюсь справою так, як їздець з конем, чи моряк з кораблем, така середня, „зрівноважена" невтральність виглядає нерозумною. Там, де людина стає чинним партнером у великій грі й з тої гри сподіється видобути певні винагороди, така половинчаста „зрівноважена" постава виглядає на дітвацтво.

Ця „зрівноважена" половинчаста постава деяких наших провідників і редакторів, що в нинішнім світовім конфлікті уникають „ультра-льояльности" й надувшись, очікують від світових велитнів, аби ті прийшли до них з проханням виявити ясно їхню думку — нагадує дівчину, якій інші наговорили багато, аби вона хлопцям на шию не кидалась, бо це негарно і смішно. Наслухавшись безкритично тих перестерог така дівчина попаде в другу крайність і зачне відштовхувати хлопців, хоч в серці бажає, аби вони біля неї далі забігались. Стане така дівчина біля печі і насупившись на пропозиції хлопця відмовно відповідає. А серце аж вискакує з грудей, так прагне, аби той хлопець не брав серіозно її відмови і пропозицію повторював стільки разів, доки в її душі не стопиться ледяна перегорода, виплекана нерозважним навчанням про зле зрозумілу дівочу честь. Буває, що хлопець догадається в чім річ і той душевний лід проломить. Але буває таке, що й хлопець мав лихе поняття про свою мужеську честь і після першої відмови обидиться та відійде від дівчини навсе. Ось так розійдуться дві істоти, які моглиб разом найщасливіше прожити вік.

Хоч як політика відмінна від женихання, проте і в однім і другім випадку можуть ділати дуже подібні відрухи нашої душі й характеру. Характерні обтяження спричинені ріжними обставинами в молодім віці відбиваються на цілім житті чоловіка, на всіх його вчинках. Характерне обтяження нашої галицької інтеліґенції відбивається і на її політиці. До великих чеснот в неї належить ось таке, політичне „зрівноваження", чи точніше невиразність, здержливість, застереження. Ясне ставлення справи в неї раз дістає прищіпку „ультра", а раз просто назву „чужих аґентів".

В нинішнім величезнім конфлікті всі партнери заняті по вуха боротьбою і нема в них ні часу ні охоти церемонитись з безсилими партнерами, якими, нажаль, є нині наші провідники. Ніхто з великих партнерів не захоче завдати собі труду, щоб довгими заклинаннями перехилити нас на свій бік. Це нашим завданням кричати з повних грудей, що й ми боремося по даному боці й ми у відплату хочемо того кредиту, який собою уявляє вложена в той конфлікт наша праця.

Серед деяких обставин навіть найкраще вихована дівчина мусить забути за свою соромливість і мусить сама кинутись, щоб здобути собі мужа, коли не хоче свого віку продівувати. Тим більше мусить це зробити провідник того народу, чи тої суспільности, що відносно розпоряджає малими, або й ніякими силами. Заявляючись виразно за даним тобором провідник не може тим збещестити своєї суспільности чи свого народу. Він збещестить його тоді, коли багато інших провідників вийде з цього конфлікту з добичею, а він перед своїм народом стане з порожніми руками.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУЛУЧЧИНУ.

НА СЕЛІ

Повість

(42) М. ШКОЛИЧЕНКА

X.

Через два місяці після вінчання, а саме з початку січня, прибіг до Уляни Іванівни селянин і плачучи прохав її запомогти хорій жінці.

— Щож у неї? — запитала Уляна Іванівна.

— Родини, Уляно Іванівно, але баба не знає що діяти: ручка випала, каже вона.

Мисачиху мов огнем обдало і вона мовчки пішла до кабінету свого чоловіка.

— Прийдете, Уляно Іванівно? — навздогінці допитувався селянин.

— Зараз; пожди.

Вертаючись з кабінету Мисачиха на ходу закутувалась великим платком і говорила до селянина:

— Зараз же, не гаючись, біжи до батюшки, скажи, нехай звелить запрягти пару коней і пришле їх з наймитом до нас. Скажи, що Максим Петрович по дуже пильному ділу мусить, не гаючись ні однієї хвилини, їхати в місто. Глядиж мені, скажи, як я велю! Ну, йди собі, та хутко, не гайся, а я зараз буду біля слабої.

Селянин побіг; Уляна Іванівна ще раз зайшла до свого чоловіка в кабінет.

— Глядиж, мій голубе, — говорила вона ласкаво, але таким тоном, якого не можна не послухати або не згоджуватись, — не гай ні однієї хвилини, не шкодуй коней і вези лікаря прямо до Нестеренка; наймит знає, де він живе. Одягнися як мога тепліше, щоб не застудився, оглянеш і свого візника, в чому він буде, бо на дворі бачиш, що робиться.

Уляна Іванівна вийшла в прихожу, узула глибокі кальоші і пішла на село до слабої.

Продзвонило девять годин вечора, коли до Мисакового дому підїхали попові сани, запряжені парою добрих коней.

— Уже я, пане, приїхав! — гукнув попів наймит, увійшовши до прихожої.

— Зараз, Гнате, зараз! — гукнув з почивальної Мисак, натягаючи на себе кожуха і запитав: — А як ти думаєш, хутко залетимо ми туди та назад?

— А кудиж ми, пане, поїдемо?

— У місто.

— Хутко, пане! Коні застоялись, рвуться так, що і вдержати не можна! Погано тільки, що така завирюха та вітер. Таке бурхає, що й світу божого не видно, аж очи заліплює!

Мисак вийшов до прихожої. На ньому був широкий та довгий кожух з величезним ковніром, глибока чорна шапка, рукавиці і папучі на ногах.

— А ти добре одягнувся? — запитав Мисак наймита і уважно оглянув його з ніг до голови.

— Нічого, добре, — відповів той.

Справді Гнат одягнений був не згірше пана і турбуватись було нічого.

— Ну, поїдемо. Будеш пускати коней не стримуючи, аби швидче, діло дуже пильне!

Вийшли, умостились у санях і поїхали. На дворі справді діялося таке, що й світу божого не видно було. Дужий, рвачкий вітер підіймав цілі хмари снігу, крутив його мов божевільний, свистів, гудів, завивав жалібно і не давав спромоги дивитись очима.

— Глядиж, Гнате, щоб ми не збилися з дороги, бо під таку погоду не трудно, — гукнув Мисак до свого візника.

— Не зібємося! Коні так уже знають дорогу до міста, що мабуть і з завязаними очима довезуть... Ги, хлопці, ги! — гикнув на коней Гнат і пара добрих коней рванула ще дужче, розкидаючи копитами сніг на всі боки.

Село перебігли в один мент і не счулися. Нарешті минули млини і виїхали на чисте поле. Дороги було не видно, але сніг був не глибокий і Гнат пускав коней навмання, повернувшись на бік, щоб не так било у лице.

Пройшов деякий час.

— А що, не видно міста? — запитав Мисак.

— І-і, пане! Голов кінських не видно, а не тільки міста; хібаж за такою хуґою можна що небудь розгледіти?

А коні все бігли тай бігли.

— Гнате!

— А що?

— Ми їхали усе супроти вітру, а тепер за вітром їдемо, — що воно значить? Гляди, щоб не збились ми часом з дороги.

— Боже спаси! Це вам так здається. Вітер крутить з усіх боків, так що й спостерегти не можна, з якого він боку дме.

А сани все бігли тай бігли. Нарешті коні притомилися і пішли кроком.

— Гнате, гони коней, гони! Відпочинуть, коли назад вернемось, — гукнув Мисак.

Гнат підобрав віжки, гикнув, махнув пугою і коні побігли знову.

Минуло ще декілька часу.

— Щось, Гнате, ми довго їдемо. Невжеж таки не видно й досі міста?

— Та про це вже й я почав думати. І на мою думку час би вже бути в місті.

— Гляди, щоб ми не збились часом!

Гнат не відповів на цей раз нічого, а підвівся тільки в санях і почав пильно приглядатись.

— Мабуть збились, — заговорив він згодом.

Мисак стривожився.

— Що ти говориш? Невже таки справді збилися?

— Здається, що збилися... Алеж як би воно так вийшло?

— Не дай Боже, а припини коней.

Гнат натяг віжки і коні стали. Мисак виліз із саней і почав розглядати дорогу. Дороги не було ніякої, та і взагалі нічого не можна було розібрати. Хуґа ревла на полі без відміни; сердитий вітер рвав поли Мисакового кожуха, продував і за високий ковнір і в рукави. Сани зовсім заметені були снігом, чорніло тільки те місце, де сидів Максим Петрович. Підійшов Мисак до коней і оглянув їх. Коні були мокрі, потомлені і важко дихали.

— Ми, Гнате, збились, це певне.

Гнат мовчав.

— Кудиж ми тепер поїдемо?

— Казали ви, що супроти вітру требаб було їхати... Я поверну супроти вітру.

— Повертай, та тільки не гони вже коней, поки віддишуть трохи.

Гнат повернув коней супроти вітру і пустив їх кроком.

Після прудкої їзди, здавалоня тепер, що сани ледви-ледви повзли, а вітер гудів, свистав і хмарами носив по полю сніг. Мисак пошився рукою до желета, найшов годинник і трудом розглядів стрілки. Годинник показував дві години; Мисакови не вірилось.

— Гнате, чи сірники у тебе є?

— Є, пане.

— Припини коні та посвіти мені, щоб подивитись, котра година.

(Дальше буде).

ПОСЛИ-УКРАЇНЦІ В КАНАДІЙСЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАХ

I. БУВШІ ПОСЛИ.

Андрій Шандро.

Першим послом українцем до провінціонального парляменту був Андрій Шандро. Він був вибраний послом до провінціонального парляменту в Алберті 17. квітня, 1913 року, з округи Гвитфорд. Його вибір був уневажнений через деякі зловживання підчас виборів, одначе в доповняючих виборах, що відбулись у тій окрузі 15. березня, 1915 року, Шандро знов був вибраний послом.

При слідуючих загальних провінціональних виборах в Алберті 7. червня, 1917 року, Шандро був вибраний вдруге, тим разом через аклямацію, бо він був тоді у військовій службі.

Третій раз Шандро був вибраний послом з тої самої округи дня 18. липня, 1921 року, але його вибір був уневажнений через зловживання підчас виборів.

Андрій С. Шандро був першим українським послом в цілій Британській Імперії. Всі три рази був він вибраний з ліберальної партії. Шандро походить з Буковини, а до Канади приїхав з родичами малим хлопцем.

Т. Д. Ферлей,

нотар, вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Ґімлі при загальних провінціональних виборах 6. серпня, 1915 року. Був послом до 1920 року.

Дмитро Якиміщак,

адвокат, був вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Емерсон, дня 29. червня, 1920. Вдруге був вибраний з тої самої округи 18. липня, 1922 року й був послом аж до 1927 р.

Василь Федун,

вибраний послом до провінціонального парляменту в Алберті з округи Вікторія при загальних виборах 18. липня, 1921 року з партії Злучених Фармерів Алберти (Ю. Ф. А.). Був послом до 1925 року.

Михайло Роецький,

фармер, вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Ґімлі дня 18. липня, 1922 року. Був послом до 1927 року.

Михайло Чорногус,

фармер, вибраний послом до провінціонального парляменту в Алберті з округи Гвитфорд дня 10. липня, 1923 року. Був послом до 1927 року.

Ізидор Ґорецький,

учитель, тепер інспектор шкіл в Алберті, вибраний послом до провінціонального парляменту в Алберті з округи Гвитфорд дня 19. червня, 1930 року. Був послом до 1935 року.

Петро Миськів,

адвокат, вибраний до провінціонального парляменту в Алберті з округи Вікторія дня 19. червня, 1930 року. Був послом до 1935 року.

Д-р Юрій Драґан,

лікар, вибраний послом до провінціонального парляменту в Саскачевані з округи Келвинґтон дня 19. червня, 1934 року. Був послом до 1938 року. Д-р Драґан був першим українським послом у Саскачевані.

В. Лісовський,

учитель, вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Етелберт, дня 17. липня, 1936 року.

Юрко Войтків,

державний урядник, вибраний послом до провінціонального парляменту в Алберті з округи Веґревил дня 21. березня, 1940. В кілька місяців Войтків зрезиґнував з посольства в користь міністра Лова, який провалився підчас виборів у своїй окрузі.

Михайло Лучкович,

учитель, вибраний послом до домініяльного парляменту в Оттаві з округи Веґревил, Алберта, дня 14. вересня, 1925 р. Дня 28. липня, 1930 року М. Лучкович був вибраний послом удруге з тої самої округи і був послом до 1935 року.

II. ТЕПЕРІШНІ ПОСЛИ.

МАНІТОБА.

Никлай А. Григорчук.

Уродився в Бучачках, повіт Коломия, Галичина, 19. грудня, 1888 року. До Канади приїхав з родичами на весні, 1897. Тої самої весни родичі поселились на гомстеді 32 милі від Давфину, Ман. Кілька літ пізніше побудовано школу 6 миль від їх гомстеду і Н. Григорчук учащав до тої школи. З фарми пішов п. Григорчук працювати до „Інтернешонал Гарвест Ко.” В 1911 році поселився в Етелберт, Ман., де зачав торговлю фармерським знаряддям і тим занимається й тепер. В роках 1917-19 п. Григорчук був війтом (ріфом) місцевого муніципалу.

П. Григорчук був перший раз вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі зокруги Етелберт 29. червня, 1920 року. Вдруге вибраний з тої самої округи 18. липня, 1922, втретє — 28. червня, 1927, четвертий раз 16-го червня, 1932, а пятий раз 22. квітня, 1941. В останніх виборах одержав 2,099 голосів. Партійна приналежність — ліберально - проґресивний (урядова партія).

Николай Володимир Бачинський.

Син Василя й Кароліни, з дому Висоцька, уродився 16. вересня, 1887 року, в селі Серафинці, пов. Городенка, Галичина. До Канади приїхав 1906 року. Оженився з панною Юлією Власінюк, з Вінніпеґу, 5. червня, 1920. Панство Бачинські мають троє дітей: Ольга, Ярослава й Іван.

П. Бачинський був перший раз вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Фишер 18. липня, 1922 року і від тоді був вибраний послом при всіх чотирьох слідуючих виборах, тобто — 28. червня, 1927, 16. червня, 1932, 17-го липня, 1936, і 22-го квітня, 1941. Підчас сесії манітобського парляменту в грудні, 1941, п. Н. В. Бачинського іменовано місто-предсідником парляменту. Партійна приналежність — ліберально-проґресивний (урядова партія).

Стефан Кравчик.

Син Николая й Анни Кравчиків, зі Скали, пов. Борщів, Галичина, уродився в Ґарленд, Ман., дня 1-го січня, 1903 р. Покінчив потрібні студії для навчання в вищих школах і тепер є директором школи в Бруклендс, коло Вінніпеґу. Послом вибраний в Вінніпеґу, дня 22. квітня, 1941, одержавши - 5,315 голосів. Партійна приналежність — незалежний. але попирає коаліційний уряд. Батько п. Кравчика помер в 1911 році, а мати живе в Вінніпеґу. Дня 27-го червня, 1941 р., п. С. Кравчик оженився з панною Анною Васко.

Йосиф Вавриков.

Уродився в Ґімлі, Ман., 25. квітня, 1908. Родичі його, Григорій і Марта, приїхали до Канади зі села Лубянка, пов. Збараж, Галичина, поселились в околиці Ґімлі і фармерують там дотепер. Йосиф Вавриков скінчив вищу школу в Ґімлі, а рільничий факультет у манітобськім університеті, одержавши степень B. S. A. в 1932 році. В 1934 році п. Вавриков скінчив учительський курс у Вінніпеґу. Перший раз був вибраний послом до провінціонального парляменту в Манітобі з округи Ґімлі дня 17-го липня, 1936, одержавши 1850 голосів. Другий раз був вибраний в тій самій окрузі 22-го квітня, 1941. Тоді одержав 2,666 голосів. Посол Вавриков господарює з родичами на фармі. Нежонатий. Партійна приналежність — С. С. Ф.

Іван Роман Соломон.

Уродився в околиці Зоря, Манітоба, 24-го травня, 1910. Родичі його, Роман і Анна Соломони, походять з села Сапогов, пов. Борщів, Галичина. До Канади приїхали 1910 року й поселились в околиці Зоря, коло Сифтону, в Манітобі. Тепер фармерують в околиці Ешвил, Ман.

П. Іван Соломон покінчив правничий факультет у манітобськім університеті й тепер є адвокатом у Вінніпеґу. Вибраний послом до манітобського парляменту в окрузі Емерсон дня 22-го квітня, 1941. Одержав 2,500 голосів. Партійна приналежність — ліберально - проґресивний. Оженився з панною Евгенією Оґризло 20 липня, 1941.

Іван Стрик.

Іван Стрик, учитель, вибраний до провінціонального парляменту в Манітобі дня 22-го квітня, 1941, в окрузі Ст. Клемент. Партійна приналежність — ліберально - проґресивний.

(Кінець буде).

ВИНУЮТЬ ЗА ТРАҐЕДІЮ ПЕРЛ ГАРБОРА.—Спеціяльна розслідна комісія федерального уряду складає немалу частину вини за траґічний вислід нападу на Перл Гарбор на адмірала Госбенда Е. Кимела (наліво) й ґенерала Волтер С. Шорта. Комісія каже, що вони занедбали свої обовязки й грубо помилялися в своїх осудах.

СОВЄТИ ЗДЕРЖУЮТЬСЯ З ЗАВВАГАМИ ВІДНОСНО А. Е. С.

ЛОНДОН. — Совєтські ґазети подали на видних місцях вістки про присилку американської експедиційної сили до Ірляндії. Але водночас вони чомусь цілком здержались зо своїми власними заввагами на ту тему.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Форд Ситі, Па. — Товариство Запорозька Січ, відділ 63 У. Н. Союзу і У. Н. Дім закупили два примірники „Історії України” М. Грушевського, виданої по анґлійськи, призначуючи по одній книжці для Пен Стейт Каледж і Форд Ситі Гай Скул.

Елмайра, Н. Й. — Товариство ім. Івана Франка, відділ 271 У. Н. Союзу, закупило один примірник „Історії України” М. Грушевського, призначуючи його для міської Паблик Лайбрері.

ТРОШКА ГУМОРУ

Іґнаци Матушевскі обговорюючи справу будучої великої Польщі в „Новим Сьвеце” з 24. січня ц. р. говорить: „Не забуваймо, що в границях перед розбором Польща нараховувала 12 міліонів — а по воскресенні на майже половині давних земель мала 35 міліонів”.

Плете таке п. Матушевскі тоді, коли навіть сама урядова польська передвоєнна статистика ствердила, що одна третина населення цеї „великої” Польщі була непольського походження. Невже поляки не думають з тим твердим фактом числитись? А що буде, як той факт почислиться з ними?

КОМУНІСТ ХОЧЕ ВСТУПИТИ ДО ВІЙСЬКА

Джеймс Литерик, бувший комуністичний посол до манітобської леґіслятури, який дотепер укривається перед поліцією „десь у Манитобі”, написав листа до премієра Мекензі Кінґа, в якім висказує охоту вступлення до канадійської армії або теж готов жертвувати свої услуги там, де міг би найліпше прислужитись справі війни.

У своїм листі Литерик заявляє, що приневолений є укриватися надальше, бо в противнім випадку був би арештований і висланий до концентраційного табору. Додає при тім, що о скільки може, старається навіть з укриття помагати в загальнім воєннім змаганню краю і просить, щоби міг ту поміч нести отверто без страху, що буде відісланий до табору інтернованих.

Часопис, що подає цю вістку, додає від себе: „Про цей обовязок помагати в воєнних змаганнях краю пригадали собі комуністи зо своїм провідником Литериком на чолі, занадто пізно, бо допервa по нападі німців на Совєтську Росію. Недивота, що влада з резервою ставиться до „патріотизму” комуністів і що маючи ще в свіжій памяти злочинну, підривну їхню діяльність на протязі перших двох літ війни, держить у силі розпорядки, винимаючі їх зпід права”. І цілком справедливо, додамо від себе.

Два тисячі компаній наняли на протязі 1939 р. 32,000 учених і видали $215,000,000, на ведення ними індустріяльних розслідів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ДАЙМО СЕБЕ РОЗБИВАТИ!

Якось зайшов я до Клюбу Українських Горожан і стрінув краяна. Привитавшись з ним, побачив у його кишені польську ґазету. Прошу, щоб мені її показав, бо скортіло поглянути, чи не пишуть чогось про нас. І не помилився. Це була американсько-польська ґазета „Америка Ехо” з 24. січня 1942, а в ній велика стаття п. н. „Україньсци і росийсци аґенці Гітлера”, яку в оригіналі пересилаю редакції. Дуже мене заболіло, як я побачив, що не поминула ця польська ґазета й наших видних громадських діячів, а також чіпилась „Свободи” і У. Н. Союзу, хоч зазначує, що те все вона подає за якимсь видавництвом, що зветься „Ди Авр”. Як я то прочитав, то зачав застановлятись, що за причина, що появляються ось такі напасти на наших людей і наші орґанізації. Миж преців живемо в Америці десятками літ і ввесь час вели одну і ту саму роботу. Наші передові діячі не вчорашні. Ми їх чули нераз. Знаємо, хто вони і що пишуть по ґазетах. І певно, що й американська влада те все знає. Коли ж ми боронили тут український нарід в Европі, то робили те з щирого серця і з такого переконання, що ми повинні так робити не тільки як ті, що є з українського роду, але і як чесні та добрі американські громадяни, що розуміють, яким то великим скарбом є свобода. Знову, як Америка знайшлася у війні, то всі наші орґанізації й ґазети взялись щиро попирати всі воєнні заходи нашого президента Рузвелта, що зрозуміле, бож цей край це наш кавалок хліба, це наша свобода. То якжеж їй не помагати? Те, що виписують про наш нарід польські чи московські ґазети, чи такі американські як „Ди Авр”, вказує на те, що вони не тільки пишуть неправду, але навіть ні крихітки не розуміють душі нашої, коли хто з них припускає, що є такі між американськими українцями, що моглиб піти проти Америки. Правда, трапляються ріжні божевільні; вони можуть бути і між нами, але тяжко повірити, щоби були аж такі, що булиб нельояльні супроти Америки. Тому мені здається, що ту проти - українську пропаґанду повели вороги визволення українського народу. Вони хочуть доконче розбити самих американських українців, внести в наші ряди зневіру і недовіря до наших орґанізацій і провідників, щоб таким чином нас ослабити. Та ми стіймо далі твердо при американськім прапорі, як стояли, бо виграє Америка, виграємо і ми. А тоді стане теж лекше й нашим братам в Европі.

Л. Сарабун,
Бріджпорт, Па.

У Злучених Державах було в 1910 р. більше жінок лікарями і хірурґами як в 1930 р.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Великий успіх „Запорожця за Дунаєм".

Довго очікувана вистава „Запорожця за Дунаєм" у виконанні Української Оперової Компанії з Ню Йорку відбулася у Шікаґо дня 25. січня в „Сокол Одиторіюм" і перейшла з величезним успіхом. Всі сподівалися чогось непересічного, знаючи, що участь у цій виставі беруть такі знамениті артисти як Марія Сокіл та Степан Козакевич, яких великі успіхи в „Шикаґо Сивик Опера" ще в нашій свіжій памяти, а імя проф. Рудницького як артистичного директора давало запоруку високого мистецького рівня. Та проте вистава, яку ми бачили й чули, перейшла всі сподівання! Цей самий „Запорожець за Дунаєм", якого всі ми стільки разів бачили на сцені, вчора, у виконанні професійних оперових артистів, здавався якоюсь-то зовсім новою оперою, відкриваючи нові, невідомі нам досі краси в музиці цеї опери та в її сценічних ситуаціях. Від початку до самого кінця не було ніодної пустої хвилини на сцені, яка не приковувала би уваги слухачів та не викликувалаб їх захоплення. А крім цього ми вперше почули, як треба „Запорожця" співати і як виконувати його музику! Можна сміло сказати, що такого чудового співу, й щасливого добору усіх мистецьких сил в одній виставі і такого артистичного виконання української опери ніколи ще досі в історії нашої еміґрації в Америці не було і требаб тільки горячо бажати, щоби праця розпочата так чудово цею Компанією розвивалася і дальше, та щоб скоро ми малі змогу почути й побачити інші українські опери і твори нашого театру у виконанні цеї самої Компанії.

Головною постаттю вчорашної вистави була Марія Сокіл, чи пак Одарка. Правду писали театральні і музичні критики старого краю, що такої Одарки на українській сцені ще не було! Одарка Марії Сокіл повинна стати прикладом, як її треба виконувати. Очевидно, нелегко її наслідувати, бо й в кого другого з наших сучасних артисток найдеться такий талант до сцени і до співу, такий темперамент, такий чудовий голос і мистецтво орудування ним і такий чарівний зовнішний вигляд!?! Все те зєдинене в одній особі й складається на те виїмкове становище, яке Марія Сокіл здобула собі своїми виступами серед своїх і чужих: становище репрезентативної української примадонни-співачки.

Гідним партнером пані Сокіл був в ролі Карася. Степан Козакевич. Він сотворив знаменитий тип козака, відмінний від того, якого знаємо з аматорських вистав. Козакевич грав Карася справжнім козаком - запорожцем, який, хоча й любить часом випити й часом дає причину до того, щоби його жінка, Одарка, добре його „прочистила" макогоном, але ніколи не забуває про свою ґідність та не дозволяє собі на дешевенькі, несмачні жарти „для ґальорки". Голос п. Козакевича звучав знаменито і в своїх сольових піснях і в дуетах з п-ею Сокіл, які, до речі, були разом з „Молитвою" та арією султана найкращими музичними номерами у виставі.

Пару любовників, Оксану і Андрія, грали п-і Ольга Лепкова і Михайло Мельник. Обоє вони дуже гарно і з чуттям відспівали свій дует „Ластівко моя прекрасна", а п. Лепкова крім того мала вповні заслужений успіх в своїх аріях. Знаменитим султаном був Мирон Шандровський, якого голос заблестів у прегарній арії, а повним достоїнства був турецький достойник у виконанні Данила Туліна, котрий у цій партії показав себе як першорядний співак і артист. У згаданій вище „Молитві" (переробленій Рудницьким) в чудову цілість зливалися голоси всіх співаків після того, як Андрій (п. Мельник) настроєво розпочав її відомим сольо „Владико неба і землі"...

Душею цілої опери був п. Антін Рудницький, який зорґанізував Компанію і є її мистецьким і музичним керівником. Під його досвідченою рукою все відбувалося спокійно і гладенько, немовби всі працювали з собою вже роками! Хор української православної парохії св. Володимира приготований п. М. Панасюком і оркестра звучали прекрасно та почувалися дуже добре в такій поважній ролі як виступ у такій виставі. Заслужені оплески збирали за свій виступ танцюристи (приготовані п. І. Савчином), а головно маленька Савеля Слизюк за свій „Козачок".

Саля була переповнена публикою, яка гарячо оплескувала артистів. Виставу в Шікаґо уможливив комітет укр. православної парохії св. Володимира на чолі з п. Кучером, Слижуком і о. Кирстюком, який перебрав на себе переведення технічне вистави і знаменито вивязався з усіх зобовязань.

Вистава почалася торжественно відіграннparam оркестрою американського гимну. Опісля п. Паславський привитав від імени впорядчиків вистави, себто від імени Комітету й згаданої парохії усіх присутних, серед яких находилися визначні гості, як заступник мейора Келі, алдермен Г. Д. Келс, представники Американського Червоного Хреста, представники чеських музичних орґанізацій і ін. Підчас перерви проведено збірку на Американський Червоний Хрест.

Вчорашня вистава „Запорожця за Дунаєм" залишила якнайкращі враження, які напевно залишуться в памяти присутних на довгі роки.

о. К. Кирстюк.

ХОТІВ БИ ВОЮВАТИ ПРОТИ ЯПОНЦІВ. — Леюм Ві, 21-літній летун, перший американець китайського роду, що став кадетом американської летничої служби. Капраля Ві витає на летничому майдані Марч Філд у Каліфорнії поручник Карл Л. Полипка. Капраль дуже хотів би воювати проти японців.

РУКИ ВГОРУ. — Понад 25,000 вояків держав оси попали бранцями в руки британців у Лібії. З них коло 6,000 німців. На світлині: британський капраль обшукує італійського бранця в Лібії.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. И.

Закуп Оборонних Бондів.

Вслід за закликом нашого президента, щоб кожний громадянин спішив на оборну нашої батьківщини, загроженої світовими аґресорами, наше братство св. Миколая, відділ ч. 5. У. Н. С. в Асторії поспішило не лише з моральною, але і матеріяльною поміччю.

На своїх річних зборах 20. грудня м. р., наше братство ухвалило закупити зо своєї каси оборонних бондів на суму одної тисячі долярів. А на зборах нашого асторійського Горожанського Клюбу, що відбулися 27. грудня м. р. ухвалено закупити бондів на $400. Ці рішення заряди обох названих товариств вже виконали. Крім того згаданий Клюб виасиґнував з каси $10 на потреби Американського Червоного Хреста, а підчас новорічної клюбової забави зібрано в додатку $7.50. Обі суми вже вислані на призначене місце.

Це лише частина тих закупів і жертв, які вислано з кас названих товариств. Але крім того ще кожний громадянин купував на більші чи менші суми державні бонди за гроші з власної кишені. Суми приватних наших людей певно багато разів перевищать суми орґанізації. Ось у той спосіб і ми прикладаємо належну частину своїх зусиль, щоб помогти Америці вийти переможно з цеї жахливої війни.

Михайло Беля.

ЙОНКЕРС, Н. И.

$1,000 на Бонди Оборони, як теж жертви на інші потреби.

Коли з нашої громади нема частіших вістей у ґазеті, то з цього не можна заключати, що в нас нема народньої роботи, що ми не думаємо про важні справи, як от про оборону нашого краю. От наше Братсво св. Івана Хрестителя закупило Бондів Оборони на $500. А наш Український Горожанський Клюб, що так гарно розвивається, теж ухвалив закупити бондів на суму $500. Тепер такий час, що всі ми мусимо в такий спосіб поступати, щоб додати духа тим, що є на фронті й підтримати наш уряд ще й фінансово. Не пишу подрібно про ту справу, бо її вже кожний розуміє. Далі згадаю, що наші „лемки" думають теж і про інші справи, так сказатиб народні. Тому кілька тижнів зорґанізувався у нас Спеціяльний Комітет з Братства св. І. Хрестителя і Сестрицтва св. Анни, щоб допомогти Українському Каледжови в Стемфорді. Їх заходами влаштовано „Кард Парті", з якого то підприємства прийшло $100, які вислано на Каледж, щоб допомгти вихованню нашої молоді.

Андрій Вовк,
секр. 8. від. У. Н. С.

МЕНВІЛ, Р. АЙ.

На оборону краю і А. Ч. Х.

У нас відбулись збори ріжних наших товариств, а то Товариства ім. Михайла Драгоманова, Ситизенського Клюбу і Сестрицтва св. Анни, на яких обговорювано положення нашого краю. Товариство ухвалило купити Бондів Оборони на суму $500, а на Американський Червоний Хрест жертвувало $100. Ситизенський Клюб ухвалив на річнім мітінґу купити бондів на суму $250. Знову наше жіноцтво, що відчуває війну більше ніж хто інший, бо не одної матери син є вже на війні, дарувало на А. Ч. Х. $60. Усі ті товариства ухвалили повести дальшу кампанію за те, щоб всі наші громадяни виповнили щиро й совісно свої громадянські обовязки.

Григорій Шевчук, секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРИДЖПОРТ, КОН. — Місячний мітінґ Тов. Укр. Січ, від. 59., відбудеться в неділю, 1. лютого, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 3. пополудні. Взивається всіх членів членів, щоб всі прийшли точно на час і скоро перепровадили свої збори, а не годину пізніше. Хто з членів ще має записати своїх дітей і старших, хай приведе зі собою на збори, або скаже урядникам, а вони вже постараються їх вписати до нашого Батька-Союзу. Приходіть всі начас в 3. годині пополудні. — За уряд: Н. Варій, предс.; М. Шиманський, кас.; М. Галькевич, секр.

ВІСТИ З БАЗАРУ „СУРМА"

325 ІСТ 14. ВУЛ., в НЮ ЙОРКУ

Вже знаємо, як відбувся „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" в Шікаґо. Пише мені пані Анастазія Кочан з Джоліет, Ілл., що була на виставі:

„Справді що так гарно відданої гри досі я не бачила, хоть бувала нераз на виставі тут і в краю. Таки належиться велике признання Вп. Композиторові Рудницькому за постанову і перерібку цеї штуки, а всім артистам за так добре віддання своїх роль. Справді що таки нема другої такої Одарки, такої другої Оксани, такого другого Карася і всіх інших артистів, що відіграли цю нашу улюблену виставу ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ."

З таким запалом і ентузіязмом пише пані Кочан про виставу в Шікаґо. Та в порівнанню з виставою в Ню Йорку, вистава в Шікаґо була лише Ґенеральна Проба; хто хоче побачити дійсну гру, то до Ню Йорку приходіть. В НЕДІЛЮ, 1. лютого, в ВЕБСТЕР ГАЛІ.

Найглибше місце під водою найдено в океані побіч острова Мінданао в ґрупі Филипинських островів, де змірена глибінь має виносити 35,000 стіп.

ТАРЗАН, ч. 404. Не приятель, але ворог.

„Так, — сказав Вилйено, „ми привертаємо традиції великих корсарів - піратів, які колись вільно бушували по морях".

„Це значить, що ти заманив мене в свою піратську авантуру", скрикнув Тарзан. „Ти знав, що на покладі корабля було золото!"

„Ми заплатимо щедро за твою поміч. Ти дістанеш частину нашої добичі!"

Малполюд, Тарзан підніс свій голос: „Тарзан є ворогом піратів!" Вилйено дав тайний знак. Кілька адакців почали ззаду підходити до пана джунґлів.